

REV Informerar

RIKSFÖRBUNDET ENSKILDA VÄGARS INFORMATIONSHÄFTE

Vägskötsel för föreningar utan lantmäteriförrättning

Bakgrund

Många efterfrågar en enklare och billigare föreningsform för sin vägs förvaltning än att bilda en gemensamhetsanläggning och samfällighetsförening genom en lantmäteriförrättning.

REV har därför tagit fram detta informationshäfte som belyser för och nackdelar med en ideell förening respektive en samfällighetsförening, samt hur det går till och vad som behövs för att bilda en ideell förening. REV rekommenderar att bilda en gemensamhetsanläggning och samfällighetsförening.

Krav på ideell förening

En ideell förening måste till skillnad från en samfällighetsförening formellt vara öppen för den som vill söka medlemskap och ändamålet får inte vara att bedriva verksamhet för medlemmarnas ekonomiska vinning. När det gäller föreningens ekonomi, så kan ingen medlem göra anspråk på andel i en ideell förenings egenoms massa. Även om föreningens medlemsavgifter är differentierade t ex utifrån hur stort slitage en medlems trafik på föreningens förvaltade väg är, kan således inte medlemmen begära att det betalas ut del av föreningens tillgångar vid eventuellt utträde. Vid en upplösning av föreningens tillgångar bör fördelningen av föreningens överskjutande medel ske efter huvudtalet, dvs var och en som är medlem vid tillfället för upplösningen får lika mycket.

En ansökan om registrering av ideell förening hos skatteverket bör följa skatteverkets blankett och ge de svar som efterfrågas i formuläret. Gå in på Skattever-

kets hemsida (www.skatteverket.se) och använd den nedladdningsbara blanketten SKV8400.

Länk till

[Förslag till stadgar](#)

Formell innebörd av väghållning/ väghållaransvar

Väghållning beskrivs i vägkungörelsen som att hålla väg i ett samfärdseln tillfredsställande skick. Väghållarens ansvar består i att utföra väghållningsåtgärder i den omfattning som behövs för att den samfärdsdel, den trafik som behöver trafikera vägen, kan göra detta på ett tillfredsställande sätt. När det gäller enskilda vägar så är det vägens ägare/väghållaren som bestämmer vad som är tillfredsställande, oftast i samspel med de som använder vägen. Det som är onödigt för en väg kan vara absolut nödvändigt för en annan. Det beror på vilka behov den trafik har som ska gå fram på vägen.

Om väghållaren bedömer att vägen inte tål eller är lämplig för viss trafik kan han besluta att förbjuda sådan trafik (TrF 10:10). Sådant förbud skall tillkännages genom vägmärke samt meddelas kommunen, dess räddningstjänst samt polisen. Har vägen statsbidrag skall även Trafikverket meddelas.

Organisation på frivillig grund

För att använda en fastighet krävs som regel tillgång till väg. Lagstiftaren har därför sedan århundraden i Sverige reglerat fastigheters rätt till väg och skyldighet

för fastighets ägare att delta i vägskötseln. I dagens lagstiftning ger anläggningslagen möjlighet för fastighetsägare att genom begäran om en lantmäteriförrättning knyta de fastigheter som har nytta av en väg till en gemensamhetsanläggning (ga). Lantmätaren beslutar då om anläggningens omfattning, rätten att använda den mark som anläggningen upptar, vilka fastigheter som skall ingå och varje fastighets andels-tal i vägens iståndsättning och drift. Lantmätaren kan även ta initiativ till att bilda en samfällighetsförening som ska sköta gemensamhetsanläggningen (vägen). Detta sker genom att delägarna antar stadgar för föreningen och väljer funktionärer. Deltagandet i gemensamhetsanläggningen och i samfällighetsföreningen kopplas till deltagande fastighet och rättigheten/skyldigheten går automatiskt över till ny ägare av fastigheten vid ägarbyte.

I de fall det inte finns någon lantmäteriförrättning gjord för vägen kan fastighetsägarna som berörs genom ett civilrättsligt avtal fördela skyldigheter och rättigheter avseende vägen. För att en särskild juridisk person, en ideell förening, skall ha ansvaret för väghållningen krävs att sammanslutningen av fastighetsägare antar stadgar och utser en styrelse. Om det bara är fråga om några få fastighetsägare, kan det fungera väl utan någon rättsligt bildad gemensamhetsanläggning och förening. Berörda kan istället samlas och gemensamt besluta om vad som ska göras.

Rättigheter och skyldigheter är här kopplade till fastighets ägare, inte till fastigheten. Till skillnad mot när en gemensamhetsanläggning och samfällighetsförening bildats i samband med en lantmäteriförrättning måste alltså ett nytt avtal upprättas vid varje ägarbyte. Om en ideell förening har bildats så blir det i stället ett avtal mellan föreningen genom dess styrelse och den nye fastighetsägaren som härigenom upptas som ny medlem i föreningen.

Avtal

Den överenskommelse som skall ingås skall reglera ingående fastighets rätt till väg och skyldighet att delta i vägen anläggande, drift och underhåll. Avtalet bör också reglera fastighetens relation till övriga intressenter, till exempel deltagande i en ideell förening med styrelse och stadgar. Fastighetens andel i kostnaderna för vägen skall framgå. Avtalet bör också reglera skyldighet för säljare av fastighet att informera köpare om organisation/administration av vägfrågan och fastighetens hittillsvarande engagemang.

Det bör observeras att part när som helst kan säga upp ett sådant avtal, vilket inte heller i praktiken kan förhindras genom någon form av avtalade sanktioner. Det är alltid möjligt för en fastighetsägare som inte vill vara med i en ideell förening att begära utträde ur förening-

en. Denne kan själv söka en lantmäteriförrättning för områdets vägar genomförs. Den frivilliga sammanslutningen/ideella föreningens väghållning således vilar på den bräckliga grunden att även om alla berörda fastighetsägare inte kan enas, så måste i vart fall minoriteten **frivilligt** acceptera majoritetens beslut.

Stadgar

Basen för varje förenings organisation är dess stadgar. Även om en ideell förening i stort beslutar om sina egna stadgar så kan det vara lämpligt att snegla på praxis och lagstiftning. Lagen om förvaltning av samfällighetsföreningar tillämpas när det gäller samfällighetsföreningar. För ideella föreningar finns ingen motsvarande lag. Detta förslag skall naturligtvis anpassas till de egna förhållandena. Stadgarna innehåller regler för föreningsmöte/årsmöte, verksamhet, verksamhetsår, styrelse, styrelsemöte, styrelsesammansättning mm. Vid sammanträdet för föreningens bildande antas stadgarna.

Förvaltning

På årsmötet/ordinarie föreningsmöte granskas vad styrelsen gjort under det gångna året och beslut tas om vad som skall göras under året som kommer, samt hur mycket som skall uttaxeras av medlemmarna för att göra det som beslutats. Revisorerna rapporterar och mötet tar ställning till ansvarsfrihet för styrelsen. Ny styrelse väljs och antagen budget och verksamhetsplan överlämnas till styrelsen för åtgärder. Styrelsen har nu att inom ramen för årsmötets beslut verkställa skötseln av vägen. Styrelsen kan utse en "vägfogde" eller annan väsansvarig, men har det slutliga ansvaret för vägen. Nödvändiga arbeten beställs och utförs, fakturor betalas och bokförs enligt god redovisningssed.

Statsbidrag, kommunalt stöd

Statliga bidrag utgår i olika former. Det vanligaste är bidraget till årlig drift och underhåll som administreras av Trafikverket. För att vara kvalificerade skall vägarna uppfylla vissa krav, till exempel ha en minsta längd - ca 1 km. Andra krav kan vara att vägen skall betjäna fast boende på ett avstånd av 1 km från allmän väg eller vara betydelse för det rörliga friluftslivet eller näringsliv. Driftbidraget lämnas med en procentandel av beräknad årlig underhållskostnad för fem år framåt. Lyssna med Trafikverkets handläggare 0771-921 921. I vissa kommuner utgår bidrag i pengar till väghållarna, i några sköter kommunen till exempel vinterväghållningen och i andra sköter kommunen alla enskilda vägar över en viss längd. Stödet är inte obligatoriskt och kan när som helst omprövas och upphöra genom ett politiskt beslut.

Organisationsnummer

För att öppna bankkonto och ta emot statsbidrag behövs ett organisationsnummer. En ideell förening får detta genom skattemyndighetens försorg. Det är viktigt hur stadgar och hur protokollet från det konstituerande mötet är skrivet för att Skattemyndigheten ska godkänna föreningen som ideell och därmed tillhandahålla ett organisationsnummer. Stadgarna i detta förslag är skrivna med hänsyn till detta. Övriga krav, se inledningen på sidan 1.

Ägarbyten

Vid försäljning av en fastighet vars ägare har medlemskap i en ideell förening, eller gemensam förvaltning utan förening, för vägskötseln måste vissa åtgärder vidtas. Ny ägare bör snarast kontaktas för information om vägens skötsel, förekomst av förening eller gemensam förvaltning utan förening. Om den nye ägaren är förständig så tecknar han avtal/blir medlem i föreningen. Om den nye fastighetsägaren inte vill teckna avtal/bli medlem i föreningen så står föreningen dock utan maktmedel. Man kan i och för sig tycka att så länge den nya fastighetsägaren inte är med, så får han hitta andra vägar för sina transporter till och från fastigheten. Emellertid är det sällan så att den nye fastighetsägaren kan utestängas från att använda den väg som förvaltas av föreningen, eftersom det oftast inte finns någon alternativ utfartsväg. Dessutom kan det finnas en servitutsrätt för den berörda fastigheten till att använda vägen.

Ansvar; internt, externt, mot tredje man

Vid arbete på eller med den enskilda vägen utsätts man för risker. Vägens ägare eller i förekommande fall föreningens styrelse har ett arbetsgivaransvar för "eget folk" och ett beställaransvar gentemot entreprenörer, samt mot trafikant om denne råkar ut för olycka som kan bero på brister i väghållningen.

Som styrelseledamot i en vägorganisation eller ägare till en väg upplåten för andra har man ett personligt ansvar. Om det inte görs helt klart, med fysiskt avstängning eller annat, att vägen inte är upplåten får man räkna med att olika trafikanter, grannar och fritidsfolk använder vägen. Om då vägen inte är i "ett tillfredsställande skick" riskerar man att den som kommit till skada vänder sig till vägens ägare med krav på skadestånd grundat på försumlighet eller oskicklighet. Genom inaktivitet eller genom felaktigt val av åtgärd kan tredje man vållas skada genom vägens skötsel. Exempel finns där igensatta trummor har medfört att vatten tagit olämplig väg och vållat granne skador.

Risker, försäkring

Vissa risker bör man skydda sig mot. De risker som man är utsatt för som väghållningsansvarig kan lindras genom framförallt en ansvarsförsäkring. Egendom som anskaffats för väghållningen kan behöva försäkras (egendomsförsäkring) och vid risk för tvister bör rättskydds-försäkring övervägas.

Dessa försäkringsskydd har ni i och med medlemskapet hos REV.

Överenskommelse

Bakgrund	§1Vägförening, kommun har bildats för förvaltning av enskilda vägar inom socken genom att stadgar antagits den Kopia av stadgarna bilägges denna överenskommelse. De vägar som vägföreningen ska förvalta framgår av kartbilaga till stadgarna. Medlemmar i föreningen är främst ägare till fastigheter inom båtnadsområdet, se kartbilaga till stadgarna.
Upplåtelse av väg	§2 Vägföreningen får sköta och dess medlemmar använda de delar av föreningens väg som är belägen på fastigheten/erna Upplåtelsen omfattar befintlig väg och dess vägområde.
Medlemskap Röstetal	§3, ägare av fastigheten/ erna intas som medlem i vägföreningen. Kallelse till föreningsmöte får skickas till e-postadress..... eller läggas i fastighetens postlåda vid vägen. (Vid flera delägare och/ eller fastigheter har dessa endast en röst på stämma.)
Andelstal	§4 Andelstalet för fastighetens/ernas underhåll av vägen ärandelar. Totala andelstalet i föreningen är för närvarandeandelar. Om nyanläggning av väg ska ske träffas särskild överenskommelse om detta.
Uttaxering av avgifter	§5 Medlem förbinder sig att betala de avgifter som föreningen beslutar om enligt dess stadgar. Avgifterna ska grunda sig på förslag till budget och fördelas bland medlemmarna efter respektive fastighets andelstal.
U p p s ä g n i n g o c h u t t r ä d e u r v ä g f ö r e n i n g e n	§6 Uppsägning av denna överenskommelse och utträde ur vägföreningen ska ske genom skriftligt meddelande till årsstämma och gäller från det räkenskapsår som påbörjas minst ett år senare (normalt ca 1 år och 9 mån efter årsstämman).
Ny ägare	§7 Vid ägarbyte ska säljare upplysa ny ägare om vägens administration, gärna genom att bifoga denna överenskommelse till överlåtelsehandling. Säljare ska även upplysa Vägföreningen om överlåtelsen som därefter träffar överenskommelse med den nya ägaren.
Underskrifter	D a t o FastighetsägareVägförening

STADGAR

Stadgar för Vägförening, ,kommun.
Ändring av dessa stadgar skall för att gälla godkännas med två tredjedels majoritet på föreningsmöte.

§ 1. Föreningens firma är Vägförening

§ 2. Föreningen har som ändamål att, ideellt och utan vinstsyfte, sköta de enskilda vägarna inom by med sträckning enligt bifogad karta och i övrigt verka för en god närområdesmiljö, samt främja medlemmarnas intresse av en meningsfull fritid.

§ 3. Medlem i föreningen är ägare till fastighet eller därmed jämställd egendom belägna längs föreningens förvaltade vägar. Till medlem kan också antas annan med intressen i områdets enskilda väghållning och närområdesmiljö. Medlemskap beviljas av styrelsen. Ansökan om medlemskap får avslås endast om det kan antas att vederbörande kommer att motarbeta föreningens ändamål och intressen. Uteslutning av medlem får beslutas av styrelsen om medlemmen försummat betala medlemsavgiften eller motarbetat föreningens intressen och ändamål.

§ 4. För föreningen skall finnas en styrelse med säte i,... kommun. Styrelsen skall bestå av ledamöter och suppleanter.

Styrelsen väljs vid ordinarie föreningsmöte.

Mandattiden för ledamot är två år och för suppleant ett år.

Första gången val äger rum skall två ledamöter väljas på endast ett år.

Föreningsmötet utser ordförande bland styrelsens ledamöter. I övrigt konstituerar styrelsen sig själv.

Ordförande och minst en ledamot skall utses bland de medlemmar som är folkbokförda på fastighet inom båtomsområdet.

§ 5. Kallelse till styrelsesammanträde, vilken skall innehålla uppgift om förekommande ärenden skall tillställas ledamöterna minst ... dagar före sammanträdet.

Suppleanterna skall för kännedom erhålla kopia av kallelsen.

Ledamot som är förhindrad att närvara skall snarast meddela ordföranden som kallar suppleant i ledamotens ställe.

Suppleant som ej ersätter ledamot har rätt att närvara vid sammanträde, men har ej rösträtt.

§ 6. Styrelsen är beslutförför när kallelse skett i behörig ordning och minst halva antalet styrelseledamöter är närvarande. Som styrelsens beslut gäller den mening om vilken de flesta förenar sig. Vid lika röstetal avgörs val genom lottning, i andra frågor gäller den mening som biträds av ordföranden.

Utan att ha angivits i kallelsen får fråga avgöras om minst två tredjedelar av styrelseledamöterna är närvarande och ense om beslutet. Den som har avvikande uppfattning i fråga får anmäla reservation mot beslut. Sådan reservation skall anmälas före sammanträdet slut.

Över ärenden i vilka styrelsen fattat beslut skall föras protokoll som upptar datum, deltagare, kort beskrivning av ärendet, styrelsens beslut samt eventuella reservationer. Protokollet skall justeras av ordföranden eller den som vid förfall för ordföranden lett sammanträdet.

§ 7. Styrelsen skall:

- Förvalta föreningens tillgångar och sörja för att den enskilda väghållningen på det i § 2 nämnda vägnätet upprätthålls till gagn för dem som har anledning att färdas på vägarna
- Föra redovisning över föreningens räkenskaper
- Till föreningsmöte avge förvaltningsberättelse avseende verksamhet och ekonomi
- I övrigt verkställa det som föreningsmötet beslutar

§ 8. För granskning av styrelsens förvaltning skall medlemmarna på årsmöte utse ... revisor(er) och ... suppleant(er).

Revisionsberättelse skall avlämnas till styrelse minst tre veckor före ordinarie föreningsmöte.

§ 8. Föreningens räkenskapsperiod omfattar tiden / - /

§ 9. Ordinarie föreningsmöte (årsmöte) skall hållas under månad varje år på tid och plats som styrelsen bestämmer.

Styrelsen kan, när den finner det nödvändigt, utlysa extra föreningsmöte.

Om minst en femtedel av medlemmarna så kräver skall styrelsen utlysa extra föreningsmöte. Vid sådant krav till styrelsen skall denna skyndsamt ordna sådant extra föreningsmöte.

Före ordinarie föreningsmöte skall förvaltningsberättelse och revisionsberättelse för den avslutade perioden och budget förslag för den förestående finnas tillgängliga för granskning från det kallelse skett.

§ 10. Styrelsen kallar till föreningsmöte minst 14 dagar före mötet genom meddelande i respektive fastighets postlåda inom området alternativt genom brev till fastighetsägaren.

I kallelsen skall anges tid och plats för mötet, vilka ärenden som skall avhandlas och lämnas uppgift om var i § 10 angivna handlingar finns tillgängliga.

§ 11. Medlem kan genom motion väcka förslag rörande föreningens verksamhet. Motion som skall behandlas på ordinarie föreningsmöte skall vara styrelsen tillhanda senast under månad.

Styrelsen skall bereda inkomna motioner och hålla dem tillgängliga tillsammans med i § 10 angivna handlingar.

§ 12. Vid ordinarie föreningsmöte skall följande ärenden behandlas:

1. Val av ordförande för mötet
2. Av styrelsen utsedd/ val av/ sekreterare
3. Val av två justeringsmän
4. Styrelsens och revisorernas berättelser
5. Ansvarsfrihet för styrelsen
6. Förslag från styrelsen eller inkomna motioner
7. Arvoden till styrelse och revisorer
8. Styrelsens förslag till budget och utdebitering
9. Val av styrelse och ordförande
10. Val av revisorer
11. Val av valberedning
12. Övriga frågor
13. Meddelande om var protokollet kommer att finnas tillgängligt efter justering.

Vid extra föreningsmöte behandlas ärenden under punkt 1, 2, 3, 6 och 13.

§ 13. Beslut fattas med acklamation om inte omröstning begärs.
Röstberättigad medlem som är närvarande vid föreningsmöte har en röst.
Medlem som ej erlagt debiterad medlemsavgift saknar rösträtt.
Val skall ske med slutna sedlar om någon så begär.

§ 14. Föreningsmötesprotokoll skall justeras inom två veckor efter mötet och därefter hållas tillgängligt för medlemmarna.

§ 15. För det fall årsmötet beslutar upplösa föreningen skall överskjutande tillgångar fördelas mellan medlemmarna enligt huvudtalet

Dessa stadgar har antagits vid möte den

.....
Sammanträdesledare